

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

לפני כב' השופטת ענת אלפסי, סגנית הנשיא

התובעת: האשה

הנתבעים: האיש
הורי האיש

פסק דין

עניינו של פסק דין זה בקביעת שווי הרכוש המשותף של הצדדים ובקביעת מזונות ארבעת ילדיהם, בהתאם לפסק הדין שניתן בבית המשפט המחוזי ביום 28.9.16.

רקע והליכים:

1. הצדדים נישאו בשנת 1997, הביאו לעולם ארבעה ילדים וגידלו אותם בסמוך למשק החקלאי השייך להורי האיש. האיש סייע לאביו בניהול חוות החקלאית שלו ובהמשך הקימו האיש ואביו חוות חקלאית משותפת, על יסוד הסכם מול חברת "X".

2. חייהם המשותפים של הצדדים נקלעו למשבר בשנת 2010, לאחריו התנהלו מספר הליכים משפטיים בעניין הרכוש, המשמורת והמזונות. ביום 18.2.12 התגרשו הצדדים.

3. ביום 5.11.15 ניתן פסק דין בארבעת ההליכים שהתנהלו אז בין הצדדים (ובמרכזם התביעה לחלוקת רכוש בתמ"ש 10-07-1760) בו נקבע, בין השאר, כי האיש ואביו שותפים שווים בחוות החקלאית החדשה, כך שהאיש הוא בעלים של מחצית החווה. עוד נקבע כי חלקו של האיש הוא בגדר נכס שצברו הצדדים בתקופת החיים המשותפים ולכן זכאית האשה למחצית חלקו, היינו רבע מהזכויות בחווה. על מנת להעריך שווי חוות החקלאית ואף שווי הזכויות הסוציאליות של הצדדים, מונה כלכלן מומחה מטעם בית המשפט. עוד נקבע כי עד לקבלת חוות דעתו תקבל האשה מדי חודש סכום של 5,300 ₪ ישירות מחברת X, היא הגורם המממן. סכום זה מהווה 25% מן הרווח החדשי שמפיקים האיש ואביו מן הפעילות בחווה. בנוסף נפסק כי האיש ישלם למזונות ארבעת ילדיו סכום של 8,000 ₪ לחודש.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

4. האיש הגיש ערעור וביום 28.9.16 פסק **בית המשפט המחוזי** (כב' השופטת ג.לוי) במסגרת עמ"ש 1469-03-16, ועמ"ש 26858-07-16 כי הקביעה לפיה האשה בעלת 25% מהזכויות בחווה בעינה עומדת, וכך גם החלטה בדבר מינוי המומחה. עם זאת, אין מקום להורות על כך שהאשה תמשיך לקבל תסם חדשיים מחברת "X". יש לבחון מחדש שווי העסק המשפחתי לאחר קבלת חוות דעת המומחה ואף לבחון מחדש את עניין המזונות, בין השאר בשים לב לשווי הרכוש ולתסם שמקבלת האשה.

5. על מנת ליישם הוראות בית המשפט המחוזי ניתנו מספר החלטות בדבר העברת המסמכים הנדרשים למומחה, וביום 26/4/17 הוגשה חוות הדעת הראשונה של המומחה לגבי שווי חוות החקלאית ולגבי שווי הזכויות הפנסיוניות.

6. במהלך **דיוני קדם המשפט** העלו הצדדים טענות הן לגבי ההפרדה הנדרשת בין חוות החקלאית הישנה לחווה החדשה, הן לגבי ההכנסות והן לגבי ההוצאות. האשה טענה כי חלק ניכר מההוצאות המשוייכות לחווה החדשה שימשו למעשה את החווה הישנה או את האיש באופן אישי; בעוד האיש טוען כי כלל ההוצאות משוייכות לחווה החדשה.

7. ביום 6/3/18 הוגשה חוות הדעת השניה של המומחה, תוך דיוק הנתונים לגבי חוות החקלאית החדשה, על דרך בחינת שווי הפעילות העסקית אל מול ההוצאות וההשקעות שנדרשו לשם הקמת החווה ולצורך המשך פעילותה.

8. בהעדר הסכמה לגבי מסקנות המומחה נקבעו מועדים לדיוני הוכחות. ביום 8.7.18 נחקר המומחה מטעם בית המשפט על ידי ב"כ האשה; ביום 12.7.18 - נחקר רו"ח בוחנה מטעם המומחה על ידי ב"כ האשה; ביום 24.10.18 נחקר רו"ח בוחנה מטעם המומחה על ידי ב"כ האיש. בתום הדיון קבעתי כי ב"כ הצדדים רשאים להפנות למומחה שאלות הבהרה לגבי התחשיבים שהציג. במענה לשאלותיהם ביקש המומחה לקבל נתונים נוספים, אך אלה לא נתקבלו במלואם.

9. ביום 12.3.18 הוגשה **חוות דעתו האחרונה של המומחה**, בה קבע כי הואיל ולא קיבל את כלל המסמכים הנדרשים ובמרכזם אלה הנוגעים לחברת X, התעורר קושי לקבוע את היקף ההוצאות שאכן משוייכות לחווה. לפיכך החליט לצאת מתוך הנחה כי ההלוואות שניטלו מממנות את ההשקעות וההוצאות, ועל כן יש לבחון את שוויין ההוגן של ההלוואות בשים לב למועד בו ניטלו ולשאלת פירעון בפועל. שווי חוות החקלאית, לשיטתו, הוא ההפרש בין שווי הפעילות העסקית לבין שווי ההלוואות.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

10. ביום 25.6.19 נחקר המומחה גם על חוות דעתו זו, ולאחריו נחקרו נגדית בעלי הדין עצמם. במסגרת זו עלו על הפרק, בין השאר, הליכי פשיטת הרגל שמנהל האיש. בתום הדיון ניתנו הוראות בדבר השלמת מסמכים, לרבות ביחס להתנהלות הכספית מול חברת X. ביום 19.7.20 הוגשו חלק מן המסמכים שנדרשו. (ללא לוח סילוקין אלא כרטסת של X מול חוות החקלאית, אשר אינה נותנת ביטוי לת"ס השוטפים שמקבלים האיש ואביו מחברת X).
11. וביום 2.10.19 הגיש המומחה **חוות דעת משלימה** לגבי שווי ההלוואה מחברת X, בשים לב ליכולת הפירעון ולשיעור הריבית המצוין בהסכם ההתקשרות.
12. האיש לא הפנה שאלות הבהרה למומחה ביחס להשלמת חוות הדעת. כאשר נתבקש להודיע האם מעוניין לזמן לעדות את חברת X, השיב בשלילה בטענה כי כלל אינו מקבל את עמדת המומחה לפיה יש להעריך את שוויין ההון של ההלוואות. לפיכך, הוריתי על הגשת סיכומים.
13. לצד ההליך האמור, ביום 20.12.18 **הגישה האם תביעה להוספת תשלום מזונות עבור הבן הבכור בעת השירות הצבאי בתלה"מ 46222-12-18**. בעניין זה הגיעו הצדדים להסכמה לפיה 1/3 מדמי המזונות שהיה על האב לשלם עבורו עד למועד גיוסו יועברו ישירות לבן וביום 2.3.20 נסגר הליך זה.
14. ביום 31.3.20 **הגיש האב תביעה להעברת משמורת שלוש הבנים אליו תוך קביעת זמני שהות שוויוניים עם הבת, בתלה"מ 54753-03-20**.
15. בנוסף הגיש באותו מועד **תביעה להפחתת דמי המזונות בתלה"מ 54740-03-20**, בטענה כי הבנים עברו למשמורתו, ומצבו הכלכלי דחוק, עניין אשר בעטיו מנהל הליך פשיטת רגל.
16. דיון בתובענות הללו התקיים ביום 6.8.20, במהלכו נשמעו עדויותיהם. בתום הדיון הסכימו כי הבן הבגיר והבן השני יתגוררו אצל האב ויקיימו זמני שהות עם האם, בעוד הבן הצעיר והבת הצעירה יתגוררו אצל האם ויקיימו זמני שהות משמעותיים עם האב. בהמשך סיכמו בעל פה טענותיהם בעניין המזונות והסכימו כי העניין יוכרע במסגרת פסק דין זה.
17. ביום 20.9.20 הגיעו להסכמה לפיה גם משמורת הבן השלישי תעבור לאב (תוך קיום זמני שהות עם האם), כך שרק הבת הצעירה תישאר במשמורת האם. עוד נקבע כי בשלב זה ישלם האב למזונותיה הזמניים 2,000 ₪ לחודש.
18. **באשר לסיכומים**: ביחס להליך העיקרי בעניין הרכוש ומזונות הילדים עת היו במשמורת האם, סיכומי האשה הוגשו ביום 22.12.19, סיכומי האיש וסיכומי הוריו הוגשו ביום 5.3.20 וסיכומי תשובה מטעם האשה הוגשו ביום 10.6.20. ביחס להליך המשמורת והמזונות

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

האחרון מטען האב, הצדדים סיכמו טענותיהם בעל פה ביום הדיון, כאמור. להלן יובאו מעיקרי טענות הצדדים בסוגיות שעל הפרק, ולאחריהן הבירור המשפטי.

עיקרי טענות האשה:

19. באשר לשווי חוות החקלאית, טוענת כי לאורך כל הדרך לא המציאו הנתבעים את המסמכים שנדרשו מהם על מנת לבחון היקף ההוצאות שהוצאו לשם בניית החווה, ועל מנת לבחון היקף ההתחייבות לחברת "X".

20. לשיטתה, האיש הוא הבעלים של החווה הלכה למעשה, והא ראה – את המסמכים שכן הומצאו העביר הוא למומחה ולא אביו. כבר בשלב זה יצוין כי אין מקום לברר טענות אלה שעה שעניין הבעלות הוכרע בהליך הקודם.

21. באשר לשווי הפעילות של העסק, הכנסות העסק, מקבלת את חוות דעת המומחה לפיה עומדת על 8,290,000 ₪.

22. באשר לגובה ההשקעות וההוצאות בהם יש להכיר, טוענת כי ההשקעה היתה נמוכה מהמצוין בחוות דעת המומחה, שכן חלק ניכר מההשקעות הנטענות שימש למימון הוצאותיו האישיות של האיש, חלק למימון החווה הישנה, חלק למימון לוחות סולאריים המספקים לאיש הכנסה נוספת, ורק היתרה שימשה חווה החדשה.

23. הואיל והנתבעים לא המציאו את המסמכים שנדרשו להציג בעניין זה, לא ניתן לקבוע באופן ברור מה היקף ההשקעות, ולכן יש לקבל את עמדת המומחה לפיה יש לבחון את היקף ההלוואות, כגורם המשקף את גובה ההוצאות וההשקעות.

24. ההלוואה מבנק אינה רלוונטית כלפיה, הואיל וניטלה לאחר מועד הקרע.

25. ההלוואה לX כלל אינה אמורה להיות מוחזרת, והיא בגדר תמריץ, כפי שניתן ללמוד מתשובות המומחה בחקירתו הנגדית.

26. לשיטתה שווי החווה עומד על 8,290,000 ₪, חלקה בשיעור 25% הוא 2,072,500 ₪ וממנו יש לקזז התסם שהועברו לה עד כה בגובה 5,300 ₪ לחודש.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

27. באשר לזכויות הסוציאליות סבורה כי יש להותיר לכל צד את הזכויות הרשומות על שמו, כאשר היא מציינת כי האיש יכול היה לצבור זכויות רבות יותר בעת היותו עצמאי. בסיכומי התשובה הוסיפה כי בכל מקרה אינה מוכנה להיוון ולא ניתן לחייבה בכך.

28. באשר למזונות הילדים, טוענת כי מצבו הכלכלי של האיש טוב משמעותית ממצבה. הכנסתו של האיש, לשיטתה, אינה 3,000 ₪ על פי תלושי השכר הקודמים, ואף לא 8,000 ₪ על פי התלושים האחרונים, אלא כ- 21,000 ₪ על פי התקבולים בפועל. בנוסף יוכל להגדיל פוטנציאל השתכרותו אם יעבוד במקום הפועלים במקום. להערכתה ימונה אף לבן ממשך במשק של הוריו. הכנסתו פנויה במלואה הואיל ואביו מממן את מקום מגוריו ואת כלל הוצאותיו האישיות. הכנסתה שלה עומדת על 6,200 ₪ לחודש, ולכן יחס ההכנסות הוא 85% לאיש לעומת 15% לגביה.

29. צרכי הילדים עומדים על 3,000 ₪ לכל ילד, להערכתה.

30. באשר לזמני השהות, בסיכומים טענה כי האיש אינו מקיים את זמני השהות כסדרם, למעט שבתות אחת לשבועיים. לעומת זאת, בדיון מיום 6/8/20 ציינה כי הילדים אכן נמצאים חלק ניכר מהזמן אצל האב, בין השאר בשל כך שהבית הוא מתגורר מספק להם עניין רב יותר, לרבות בריכת שחיה, מה גם שהאב אינו שומר שבת, בשונה ממנה.

31. נוכח היחס בין ההכנסות טוענת כי יש לחייב את האב בתשלום מזונות בגובה 2,550 ₪ לחודש לכל ילד, נוסף על 70% הוצאות חינוך ובריאות חריגות. עוד טוענת כי יש להשית 1/3 מהסכום לגבי כל ילד גם בעת שירותו הצבאי.

32. בסיכומים בעל פה במהלך הדיון מיום 6/8/20 לא הוסיפה טענות וציינה כי יש לערוך התחשיב בהתאם לכללים המקובלים.

עיקרי טענות האיש

33. לגבי חוות החקלאית, חוזר על טענותיו לפיהן החווה שייכת לאביו ולא לו, מה גם שהאשה והוא לא השקיעו אגורה שחוקה בהקמת החווה ולכן אינם זכאים להנות ממנה. כפי שצויין לגבי האשה, יצויין כבר עתה גם לגבי האיש כי אין טעם לדון בכך הואיל והדבר הוכרע בפסק הדין הקודם ואושר בערכאת הערעור.

34. באשר להמצאת המסמכים למומחה, טוען כי המציא למומחה את כלל המסמכים שנדרש, אך המומחה שינה חוות דעתו מספר רב של פעמים, הן לגבי הנתונים והן לגבי שיטת

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

התחשיב, תוך התעלמות מהעובדות ותוך נקיטת מספר טעויות: המומחה שגה בקביעת שיעור הצמיחה המשוער של העסק; המומחה שגה בחוות דעתו האחרונה עת קבע כי אין פרק זמן בו העסק אמור להפסיק להתנהל חרף העובדה שבהסכם מאת חברת "X" מצויין כי מדובר ב- 15 שנים; המומחה שגה עת קבע כי יש לבחון הנתונים בפועל משנת 2010 עד 1015 ומשם ואילך על יסוד השערות ולא על יסוד נתונים אמיתיים.

35. באשר לשווי הפעילות העסקית טוען כי יש להעמידה על 8,200,000 ₪, שהם 90,000 ₪ פחות מהסכום המצויין בחוות הדעת, וזאת נוכח העובדה ששיעור מס החברות עומד על שיעור של 26.3% ולא 23%.

36. לשיטתו, הסכום שיש להפחית משווי הפעילות הוא גובה ההשקעות וההוצאות, ולא הערכת ההלוואות. קביעותיו לגבי היקף ההשקעות שגוי, הסכום למעשה היה גבוה יותר, שכן כלל ההשקעות היו לטובת החווה החדשה.

37. גובה ההשקעה בחוות החקלאית החדשה עומד על 9,796,159 ₪ ומורכב מהשקעת חברת A העומדת על 7,322,916 ₪ ללא קיזוז 700,000 ₪ כשיטת המומחה; מהשקעת עבודות הפיתוח של חברת B בבעלות אבי האשה ואחיה בסך 1,593,943 ₪; ומעבודות ספקים שונים נוספים שסיפקו סחורה אשר שוויה עומד על 1,042,000 ₪.

38. עוד לשיטתו, ככל שסבור המומחה כי יש לבחון את גובה ההלוואות, כי אז יש לערוך התחשיב על פי גובה ההלוואות בפועל ולא על פי "השווי ההוגן" של ההלוואה, מונח שאינו מקובל ואינו נתמך בנתונים כלשהם, למעט השערות בעלמא.

39. האיש מציין כי ההלוואה מהבנק בגובה 6,500,000 ₪ ניטלה לשם הקמת החווה והעובדה שמועד נטילתה חל מעט לאחר מועד הקרע אינה מעלה ואינה מורידה לעניין זה. ההלוואות מחברת T הן הלוואות אמת, אשר משתקפות בכרטיס הנהלת החשבונות של החווה מול חברת T. יתרת ההלוואה עומדת על 5,100,00 ₪ שאותה יש להשיב. לשיטתו, התוצאה היא כי שווי החווה, במקרה הטוב, הוא אפס.

40. לפיכך, על האשה להשיב את מלוא הסכומים שקיבלה בגובה 5,300 ₪ לחודש, המסתכמים ב- 403,000 ₪. אפשר כי סכום זה יתקזז כנגד חוב המזונות הפתוח כלפי האיש בהליך ההוצל"פ, אשר כעת עומד על הפרק בהליך פשיטת הרגל שמנהל האיש.

41. שווי זכויותיה הפנסיוניות של האשה עומד על 235,048 ₪ לטענתו ועליה להעביר לו המחצית בגובה 117,524 ₪. הוא עצמו נטול זכויות סוציאליות.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

42. לגבי המזונות, טוען כי אין כל פער כלכלי בין הצדדים. הכנסתו הממוצעת עומדת על 5,900 ₪ לחודש, כאשר גם על פי נתוני הלמ"ס שכר ממוצע של מנהל חוות חקלאית עומד על 5,362 ₪ לחודש כאמור בחוות דעת המומחה. הוא מתגורר בסמוך לחוות חקלאית, סביבה לא נעימה שאף אדם לא היה בוחר להתגורר בה אלמלא היה נתון במצב ירוד כמו שלו. כיום הכנסתו עומדת על 6,800 ₪ וזהו המקסימום אליו מסוגל להגיע. הוא נתון בהליך פשיטת רגל בשל חובות העומדים על 1,010,381 ₪, כאשר סכומי תביעות החוב שאושרו עומדים על 236,957 ₪. חוב מזונות העבר בצירוף דיבידנד לנושים והוצאות הליך פשיטת הרגל עומדים על 500,000 ₪.

43. האשה, לטענתו, משתכרת 6,767 ₪ לחודש נטו בממוצע, מקבלת את קצבת הילדים מהמוסד לביטוח לאומי בגובה 714 ₪ ואף מקבלת 1,030 ₪ ממשרד הבינוי והשיכון (ככל הנראה כוונתו לסיוע בשכר הדירה).

44. באשר לזמני השהות, בסיכומים טען כי אלה נרחבים ביותר, ארבעת הילדים נמצאים אצלו כמעט מדי יום ואף כמעט בכל שבת, כך שהלכה למעשה מדובר במשמורת משותפת. בדיון מיום 6/8/20 טען כי שלושת הבנים נמצאים במשמורתו, עניין שהוסכם על האם, כאמור. בסיכומים המתייחסים למזונות ארבעת הילדים גם יחד טעם כי צרכי החינוך של ארבעת הקטינים עומדים לטענתו על 600 ₪ לחודש, הוצאות הילדים הנטענות על ידי האם מוגזמות לחלוטין ולכן הסכום המקסימלי בו ניתן לחייבו עומד על 4,000 ₪ לחודש עבור ארבעת הילדים גם יחד. בסיכומים בעל פה טען כי יש להעמיד מזונות של הבת הצעירה על 1,500 ₪ לחודש.

עיקרי טענות הורי האיש

46. הורי האיש חוזרים על טענתם כי שתי החוות נמצאות בבעלותם הבלעדית, הקרקע שייכת להם, בעוד התובעת והנתבע מעולם מלא השקיעו אגורה בהקמת החווה. כפי שצויין לעיל ביחס לסיכומי האשה והאיש, עניין זה נדון והוכרע בפסק הדין משנת 2015 ואושר על ידי בית המשפט המחוזי בשנת 2016. מדובר בפסק דין חלוט שאין מקום עוד להרהר אחריו.

47. ביחס לשווי הפעילות בחווה, חוזרים על טענות האיש לגבי אופן העברת השווי, וסבורים אף הם כי הסכום צריך לעמוד על 8,200,00 ₪, ולא על 8,290,000 ₪, מאותם טעמים לגבי שיעור המס, כפי שצויין קודם לכן בסיכומי האיש.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

48. ביחס לשווי ההתחייבויות הפיננסיות של החווה, עמדתם כעמדתו של בנם, לפי אין מקום לקבל את חוות דעת המומחה, ויש לבון את ההוצאות בועל.
49. עוד טוענים כי ההפרש בין שווי הפעילות לשווי ההוצאות עומד על אפס במקרה הטוב. העסק משמש לצורך קבלת משכורות ותו לא.
50. גם לשיטתם, התוצאה צריכה להיות כי על האשה להשיב הכספים שקיבלה בסך 403,00 ₪.

גדר המחלוקת

51. כפי שעולה מן האמור, שלוש שאלות העומדות על הפרק:
- האחת - לגבי שווי חוות החקלאית, בהתייחס לשווי הפעילות לעומת שווי ההתחייבויות;
- השניה - לגבי שווי זכויות הצדדים ממקומות עבודתם בתקופת החיים המשותפים;
- השלישית - לגבי מזונות הילדים, בהתייחס למצבו הכלכלי של כל הורה לאור המסקנות בעניין הרכוש, ובשים לב לשינויי המשמורת.
- הואיל והדברים כרוכים זה בזה, להלן יידונו השאלות על פי הסדר האמור לעיל.

שאלה ראשונה: שווי חוות החקלאית

52. אין חולק בין הצדדים כי הערכת השווי תיעשה על פי ההפרש שבין שווי הפעילות לבין שווי ההתחייבויות הפיננסיות. לגבי שווי הפעילות העסקית של החווה (רכיב ההכנסות) המחלוקת מינורית, בעוד שלגבי שווי ההתחייבויות הפיננסיות (רכיב ההוצאות) המחלוקת משמעותית יותר.

53. באשר לשווי הפעילות העסקית של החווה (רכיב ההכנסות):

- בחוות דעתו האחרונה של המומחה נקבע כי שווי הפעילות העסקית הוא 8,290,000 ₪, בהיותו סכום מצטבר של הפעילות העסקית בשנים שחלפו ממועד הקמת העסק ואף בשנים הבאות. האשה הודיעה בסיכומיה כי מקבלת סכום זה, בעוד האיש טען כי יש להפחית ממנו 90,000 ₪, הואיל ושיעור המס הצפוי הוא 26.3% ולא 23%.

- עיון בעדות המומחה מיום 25.6.20 מעלה כי בחלקו הראשון של הדיון אמנם השיב כי אפשר ששגה בשל שיעור המס (עמ' 108 ש' 23), אך בחלקו השני של הדיון, לאחר הפסקה בה נתבקש לבחון מספר נתונים נוספים, הסביר כי שיעור המס הוא אכן 23%, ולכן שווי הפעילות העסקית אכן עומד על 8,290,000 ₪ (עמ' 112 ש' 4-8).

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

נתון זה מתיישב היטב עם הגיונם של דברים, המומחה לא נשאל על כך פעם נוספת ולכן יש לקבלו. לפיכך, נקודת המוצא תהא כי היקף הפעילות של העסק הוא 8,290,000 ₪.

54. באשר לשווי ההתחייבויות הפיננסיות (רכיב ההוצאות)

כאמור, בחקירתו הנגדית של המומחה בישיבת ההוכחות השלישית, התברר כי חסרים נתונים רבים בעניין גובה ההוצאות וההשקעות בעסק, ניתנו החלטות המורות על השלמת מסמכים, לרבות כרטסת הנהלת החשבונות לשנים 2009-2010, אך משעה שאלה בוששו להגיע, בחר המומחה בשיטה אחרת והיא בחינת שווי ההלוואות שניטלו לשם הקמת החווה, מתוך הנחה כי הלוואות אלה שימשו למימון ההשקעות שנדרשו לשם הקמת החווה. לגוף העניין, מדובר בשתי הלוואות, כפי שיפורט להלן:

הלוואה אחת היא זו שניטלה **מהבנק** בגובה 6,350,000 ₪, נפרעת כסדרה מדי חודש ואמורה להיות מסולקת בסוף שנת 2025. טענת האשה לפיה אין להביאה בחשבון הואיל וניטלה לאחר מועד הקרע אינה יכולה לעמוד. מדובר בהלוואה אשר דבר קיומה מצא ביטויו כבר בהסכם ההתקשרות מול חברת X ומכאן כי מהווה חלק משמעותי בהקמת החווה עצמה, כך שאין כל מקום לטענה זו. הואיל והלוואה זו נפרעת במלואה, אף שוויה מלא, ועל כן תובא בחשבון במלואה.

הלוואה שניה היא זו שניטלה **מחברת X**, אשר מורכבת משני סכומים: הלוואה בסיסית בגובה 2,400,000 ₪ והלוואה נוספת בגובה 915,339 ₪. אלה ערכי הקרן. שוויין של הלוואות אלה נמצא בלב המחלוקת בין הצדדים. האיש טוען כי יש להכיר בהן במלואן לרבות הריבית בעוד האשה טוענת כי אין לבכיר בהן כלל, הואיל ומדובר בחוב אשר לא ייפרע לעולם, כפי שלא נפרע עד כה. על מנת להכריע בין טענות הצדדים ראוי לבחון לעומק את חוות הדעת, עדות המומחה, והשתלשלות העניינים שלאחריה.

55. בחוות דעתו האחרונה (עמ' 23) ציין המומחה שני תרחישים לגבי הלוואות X:

תרחיש א' – לפיו הלוואות אלה לעולם לא תיפרענה, הן משמשות מעין תמריץ להמשך ניהול העסק, אשר ככל הנראה משתלם מאוד לחברת X, ולכן ערכן הוא אפס; תרחיש ב' – לפיו הלוואות אלה תיפרענה רק לאחר פירעון ההלוואה לבנק, ואז יעמוד שווין על מחצית ערכן המקורי. זאת, בין השאר, נוכח הרווח המשני שצמח לחוות החקלאית מעצם העובדה שלפני 10 שנים קיבלה סכום אותו לא נדרשה לפרוע וספק את תידרש לפרוע.

56. בחקירתו הנגדית של המומחה בישיבת ההוכחות האחרונה, מיום 25.6.19, נשאל לגבי יכולת הפירעון של החווה והשיב על פי כרטסת הנהלת החשבונות, מדובר ביכולת החזר של

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

1 50,000 ₪ לחודש, ביחס לכל סוג של הלוואה. עד כה האיש ואביו השיבו סכום זה לבנק,
2 וככל שחברת X תעמוד על החזר ההלוואה, לכל היותר ישיבו לה אותו סכום מדי חודש,
3 לאחר סיום החזר ההלוואה לבנק. להלן עיקרי דבריו (עמ' 98-99 לפרוטוקול):
4

5 **"בסיס הנתונים בתיק בעייתי מאוד.** מה אפשר לעשות בדבר כזה? האחד להניף
6 ידיים, תביא חומר מושלם או שלא נעשה כלום ולפנות פעם אחר פעם לביהמ"ש.
7 זו גישה אחת... שיטה אחרת היא, **נעשה הטוב ביותר עם מה שיש.** זו השיטה שבה
8 בחרנו ללכת. הגשנו עבודה, הועברו שאלות והבהרות והשקענו שעות כדי לטייב
9 את בסיס הנתונים. הגענו, כנראה, להערכתנו למקסום, למקום מאוד קרוב, הכי
10 טוב שאפשר לעשות מבחינת בסיס הנתונים. מה קרה כשהנתונים לא היו טובים?
11 ניסינו לתקוף אותם בכל מני זוויות וכל מני שיטות.

12 אחרי חוות הדעת השנייה היה דיון ומר בוחנה ניהל שיחה ארוכה לאחר מכן מחוץ
13 לביהמ"ש ואז זרק לו מר Z, **אני לא אחזיר את ההלוואה הזו גם עוד 40 שנה ביחס**
14 **להלוואת X.** אז חזר S וישבנו וחשבנו ואמרנו, אולי נפל לנו האסימון. המשכנו
15 לאסוף חומרים ואמרנו נבקש את לוח הסילוקים של החזרי ההלוואות השונות.
16 ידענו שיש הלוואה גדולה לבנק שמוחזרת כסדרה אפשר לומר ויש שתי הלוואות
17 ל X בסכום כולל של כ- 3,500,000 ₪, ש, סכום ההולך וגדל מפני שההלוואה לא
18 משולמת.

19 התעסקנו המון זמן לשאול איך הוציאו את הכסף של ההלוואות, אם בחווה
20 הסולארית ואם לדברים אחרים וזה כמובן גזל הרבה זמן וגם קשה שם עד היום
21 לדעת כל הוצאה, על מה בדיוק הוצאה כי זו לא חברה בע"מ אלא אדם שהתנהל
22 והוציא את הכסף. זו העובדה. אמרנו נשאל אחרת. העסק מייצר פעילות מכניסה,
23 יש לו הכנסות די יציבות וגם אז היו...

24 התוכנית העסקית ב-2010 לו היינו נצמדים אליה היינו במספרים פנטסטיים. לכן,
25 לקחנו עסק שיש לו הכנסות והוצאות ויש לו רווחים תזרימיים, נכנס כסף... אלא
26 שמול זה יש התחייבויות. **יש התחייבות לבנק שיש לה שווי ודי ברור מכיוון**
27 **שמוחזר.** זו הלוואה סטנדרטית. **שאלת השאלות** בעיניי שקובעת והיא גם
28 בתרחישים מייצרת הפערים בין התוצאות, היא מה עם הלוואת X ולכן הצגתי
29 תרחישים כי צריך להחליט היום. **יש תרחיש אחד שמחר בבוקר מתחילים**
30 **להחזיר ההלוואה** והיום הוא חייב היום את מלוא ההלוואה. ואז ברור שהעסק
31 בעל שווי שלילי. להערכתנו ההסתברות לתרחיש הזה שואפת לאפס אבל עקרונית
32 הוא קיים.

33 תרחיש שני הוא תרחיש של עסק רגיל שאומר ש X מצפה שאחרי החזר לבנק
34 יחזירו את ההלוואה ל X על פי סכום חודשי כזה או אחר. הוא מקטין מאוד את

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

1 שווי ההלוואה כי יש בסוף את החיים ו X תגיד אתה חייב לי את ההלוואה כי ככה
2 החיים עובדים ואחרת העסק יפשוט רגל ולא יהיה מאיפה לפרוע את ההלוואה.
3 משמעות התרחיש הזה היא שהוא קיבל בעצם הלוואה עומדת, הטבה פיננסית
4 משמעותית ולכן השווי האמתי הוא הרבה יותר נמוך כי הוא יחזיר מאוחר מאוד
5 ולכן השווי שלה הרבה יותר קטן ממה שבאמת...

6 התרחיש השלישי, שההלוואה היא בפועל סוג של מענק, מדוע? בא X ואומרת
7 אני יכולה להקים חווה בעצמי, להעסיק עובדים ולהתעסק בעבודה לא פשוטה או
8 למצוא אנשים שיודעים לעשות את העבודה ולא יקימו על חשבונם דבר כזה
9 במלואו, אני תומכת בהם אך לא נותנת מתנה מהיום הראשון, אז אני רוצה
10 שיעבדו, אני תומכת באחוז משמעותי ואני לא מבקשת את הכסף. רק ההבנה
11 הפרקטית שבפועל האיש עובד ומתפרנס, מוכרים עופות ובסופו של יום ככל
12 הנראה לא נבקש את הכסף חזרה בהנחה שהאיש ממשיך לפרנס אותו ואותנו.
13 ההיגיון העסקי שמר Z, כמו אחרים שמתעסקים בתחום, מייצר עבורם עופות
14 שהם מוכרים ביותר. הוא קו הייצור שלהם בפועל.

15 לשאלת ביהמ"ש, מ-2010 עד היום המבנה העסקי של X ועד היום יש רווחיות
16 למרות שההלוואה לא מוחזרת, אני משיב שמראות עיניי אם זה מתנהל הרבה
17 שנים, אמרו לנו שככה זה עובד בענף הזה וככה היא שולטת בעלויות. זה סוג של
18 תמריץ, במקום לשלם יותר, אנחנו בפועל מסבסדים אותך ונשלם לך פחות פך
19 אחד. זה תמריץ להמשיך לעבוד. העובדה שמנהלים כך לאורך שנים ולא רק עם
20 מר נגר היא ההוכחה בעיניי שזו הדרך שבה בחרו לנהל את הפעילות, כנראה שזה
21 **רווחי עבורם"**

22
23 ובהמשך (עמ' 109 ש' 30-32):

24 "גם אם יחזירו לכאורה את מלוא הקרן בגובה 3.3 מיליון ש, העובדה שהחזר
25 יתחיל רק 15 שנים אחרי מועד הפירעון המקורי, הדבר מהווה הטבה משמעותית
26 שהיא הפחתה של עשרות אחוזים בשיעור הלוואה. אם יוותרו על חלק זה יהיה
27 רטרוא/11

28
29 ועוד בהמשך (עמ' 110 ש' 19-20):

30 "...הם ימצאו את נקודת האיזון שבה מפעילים עליו מספיק לחץ לקבל משהו בלי
31 "להרוג" אותו עסקי" (הכוונה לחברת T, הערה שלי, ע.א.)

32
33 ובעמ' 110 ש' 26-31:

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

1 ש. מתוך הנתונים שאספת לגבי ההלוואה שכן נפרעה לבנק, מה מתוך ההלוואה הזו

2 משלמת החווה ומה מתוך ההלוואה משלמת X?

3 ת. זו הכרזת המסתורית שלא ראיתי. זה יאפשר לבנות תרחיש ביניים לעוד 5 שנים,

4 לגבי החזר ההלוואה ל-X, מה התסריט ההוגן. נניח שהסכום שהוא מסוגל לעמוד

5 בו מהווה חצי ממה שהוא חייב, אז יכול להיות שההלוואה תקטן אבל יפילו אותה

6 עליו ויפרסו להרבה שנים ואז התרחיש יקבל מספר אחר".

7

8 קיצורו של עניין, המומחה סבור כי אם תוחזר ההלוואה לחברת T, הדבר יקרה רק לאחר

9 פירעון ההלוואה לבנק. חלוף הזמן הוא בעל משמעות כלכלית, אשר בגינה השווי שיש לייחס

10 להלוואה בפועל נמוך מהסכום הנקוב בגינה. כאמור, בתום דיון זה נקבע כי האיש ואביו

11 יגישו מסמכים נוספים, לרבות אלה הקשורים להתנהלות מול חברת X, חרף העובדה

12 שנדרשו זמן רב קודם לכן.

13

14 57. ביום 19.7.19 הגיש ב"כ האיש הודעה לגבי ההתנהלות מול חברת X, אליה צורפו מספר

15 מסמכים: תצהיר חשב חברת X לפיו אין בכוונתה לוותר על החוב, אך גם לא לגבות אותו

16 בשלב זה, בו החווה מתמודדת עם הצורך להשיב ההלוואה לבנק; כרזת הנהלת חשבונות

17 מול חברת X לשנים 2009 עד 2018 (להבדיל מלוח סילוקין); הסכם ההתקשרות הראשון

18 בין חברת X לבין האיש ואביו; נספח לאותו הסכם לפיו כלל זכויות האיש ואביו מול חברת

19 X משועבדות לבנק; ואף מכתב מבנק לחברת X ביחס לערבותה כלפיה. מסמכים אלה

20 הועברו לעיון הצדדים ולקבלת עמדת המומחה.

21

22 58. ביום 2.10.19 הוגשה הודעת המומחה לפיה על יסוד הנחת עבודה כי יכולת החזר החודשי

23 של חוות החקלאית עומדת על 50,000 ₪, כאשר פירעון ההלוואה ל X יחל רק לאחר סיום

24 פירעון ההלוואה לבנק, שווי ההלוואה הוא כדלקמן:

25 לפי ריבית בשיעור פריים + 2.75% כמצויין על ההסכם בכתב יד, השווי הוא 1,023,004 ₪.

26 לפי ריבית בשיעור פריים + 3.5% כמצויין על ההסכם המודפס, השווי הוא 1,064,905 ₪.

27

28 59. האיש לא הגיש שאלות הבהרה ביחס לחוות דעת זו וביום 22.10.20 הודיע כי אינו מעוניין

29 לזמן לעדות את חברת "X", הואיל ולא יהיה בעדות כדי לשנות את חוות הדעת. לגישתו

30 אין מקום להערכת השווי ההוגן של ההלוואה, רצונו בקידום התיק לקראת קבלת פסק דין

31 ולכן מבקש להורות על הגשת סיכומים לעניין גובה ההשקעות בהקמת החווה, אשר

32 לאחריהן יינתנו הוראות מתאימות למומחה. ביום 3.11.20 קבעתי כי אין מקום לפיצול

33 הסיכומים, ולכן הוריתי על הגשתם. במסגרת הסיכומים, כאמור חזר האיש על טענתו לפיה

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

יש לבחון את גובה ההשקעות בפועל, ולא את ההלוואות. ככל שבוחנים את ההלוואות, יש לבחון אותן במלואן ולא על פי שוויין ההון, מונח שאינו רלוונטי לענייננו.

60. **האשה**, כאמור, טענה בסיכומיה כי אין מקום לייחס שווי כלשהוא להלוואה זו, הואיל והאיש ואביו כלל אינם מתכוונים לפרוע אותה. בעניין זה הצביעה גם על התנהלותו החמקנית של האיש בהליכי פשיטת הרגל, אשר ההחלטות בעניינם הוגשו וסומנו כמוצגים ת/3 ו- מת/4.

61. **לגוף העניין, בחינת הדברים מובילה למסקנה כי אין לקבל טענותיהם הקוטביות של הצדדים, אלא לאמץ את חוות דעת המומחה, וזאת מן הטעמים שיפורטו להלן:**

ראשית, מן הבחינה הדיונית, העובדה שהאיש לא הפנה שאלות הבהרה למומחה ביחס לחוות הדעת המשלימה ובה התחשיב לגבי שווי ההלוואות, מעוררת קושי. הוא אמנם רשאי להחזיק בעמדתו הביקורתית לגבי השיטה עצמה, אך העובדה שלא הפנה למומחה שאלות לגבי אופן התחשיב, ולא ביצע כל תחשיב אחרי לגבי שווי השוק של ההלוואות, אינה מאפשרת לו לבטל תחשיב זה רק מפני שהשיטה אינה נראית לו.

שנית, מן הבחינה הראייתית, העובדה שהמסמכים הנדרשים מחברת T לא הומצאו במועד ואף לא במלואם, לא איפשרה למומחה בחינה אמיתית של ההוצאות שנדרשו לשם הקמת חוות החקלאית. כאן המקום לציין כי נראה שב"כ האיש עשה כל שביכלתו על מנת לפעול כנדרש, אך התנהלותו הבלתי מאורגנת של האיש עצמו היא שיצרה את הקושי. למעשה הפעם הראשונה בה הומצאו מסמכים בעניין זה, היתה לאחר תום שמיעת הראיות. גם אז, לפני ולפנים משורת הדין, איפשרתי השלמת חוות דעתי של המומחה, ואף הזדמנות נוספת לזמן לעדות את חברת X. העובדה שהאיש ויתר על זימון חברת X לעדות, מלמדת כי אפשר שהזמנתה לעדות היתה פועלת לרעתה, על פי הלכת ע"א 27/91 קבלו נ' ק' שמעון עבודות מתכת בע"מ, פ"ד מט(1)450.

שלישית, מן הבחינה המהותית העקרון שקבע המומחה, לפיו ניתן לאמוד את גובה ההשקעות וההוצאות של העסק על פי שווי ההלוואות שניטלו לשם הקמתו, עולה בקנה אחד עם הגיונם של דברים ולא נסתר בחקירתו הנגדית של המומחה. זאת ועוד, מדובר בעקרון המתיישב היטב עם הסכם ההתקשרות של האיש ואביו מול חברת X (אשר פורט בהרחבה במסגרת ההליך הקודם), לפיו החברה מעמידה לעסק המשפחתי הלוואות באמצעותה עליה להקים את החווה (סעי' 2 להסכם), ומעבר לכך חברת X היא המממנת את כלל התשובות הנדרשות לגידול האפרוחים (סעי' 10 להסכם).

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

כאן המקום לציין כי העקרון הנוסף שקבע המומחה, לפיו יש לבחון את השווי ההוגן של ההלוואה, אינו עקרון זר להליכים משפטיים המתנהלים בהתייחס לשווים של עסקים. אכן מדובר במונח מתחום החשבונאות, אשר משמש להערכת שווי של נכסים, אלא שבעניין שלפנינו ביטוי צר יותר. מעדות המומחה שהובאה לעיל בהרחבה עולה כי מדובר בתחשיב של ערך הכסף, אשר כידוע עשוי לעלות את לרדת במועדים אלה ואחרים. ניתן להשוות הדבר לתחשיבי היוון: כפי שקבלת כספים במועד מוקדם יותר דורשת היוון, כך גם השבת כספים במועד מאוחר יותר דורשת היוון. זו הסיבה לכך שערכן החשבונאי של ההלוואות העתידיות נמוך משוויין הנומינלי.

נמצא, איפוא, כי יש לקבל הן את העקרון שקבע המומחה והן את התוכן שיצק לתוכו. העובדה שעד כה לא פרעו האיש ואביו את ההלוואה לחברת X, אמנם עלולה להוביל למסקנה כי חברת X מרוויחה די והותר מן ההתקשרות עימם, באופן שבו תמשיך להחזיק את חוות החקלאית גם ללא החזר ההלוואה מטעמי כדאיות בלבד. שיטת הערכת שווי ההלוואה בה נקט המומחה מביאה בחשבון כי הפירעון אכן יגיע, אך זאת על פי יכולת הפירעון של העסק הלכה למעשה, בגובה 50,000 ₪ לחודש, כפי שהעיד (עמ' 111 ש' 17-28). נתון זה עולה בקנה אחד עם סכומי החזרי ההלוואה הראשונים המופיעים בכרטסת שצורפה להודעת X, ואף עם המסמכים שהוצגו למומחה בעניין פירעון ההלוואה לבנק. לפיכך את ההלוואה מאת חברת X יש להעמיד על שווי של 1,023,044 ₪.

62. נוכח כל האמור לעיל, המסקנה היא כדלקמן:

גובה ההתחייבויות הפיננסיות של החוות החקלאית עומד על שווי ההלוואות שנטלה והן: ההלוואה מבנק בסך 6,350,000 ₪. וההלוואה מחברת X בשווי 1,023,004 ₪. הסכום הכולל של הלוואות עומד, איפוא, על 7,373,004 ₪. ההפרש בין סכום זה לבין שווי העסק (כזכור 8,290,000 ₪) הוא 917,192 ₪. שיעור חלקה של האשה הוא 25%, היינו 229,298 ₪ ובהעגלה – 230,000 ₪. זאת, בתוספת הפרשי הצמדה למדד שפורסם ביום 15.3.18, בסמוך למועד מתן חוות הדעת.

שאלה שניה: הזכויות הסוציאליות

63. **לגבי האשה**, בחוות דעת המומחה מיום 7.2.19 (עמ' 29) מצויין כי צברה הזכויות הבאות: בקרן הפנסיה זכויות בשווי 218,674 ₪; בקרן ההשתלמות זכויות בשווי 11,509 ₪; שווי פדיון ימי ומחלה שנצברו בעת החיים המשותפים, 4,865 ₪. הסכום הכולל הוא 235,048 ₪.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

עיון בתלושי השכר של האשה מעלה כי מדי חודש מופרש עבורה סכום של 875 ₪, ככל
הנראה לקרן הפנסיה' נתון העולה בקנה אחד עם תדפיס המסלקה הפנסיונית.
המומחה מציין כי אילו היה נעשה איזון על בסיס היוון, החלק שהיה עליה להעביר אליו
עומד על 117,524 ₪. האשה, כאמור, טוענת כי אינה חייבת לבצע היוון.

64. **לגבי האיש**, בהודעת המומחה שהוגשה ביום 18.7.19 לגבי תדפיס המסלקה הפנסיונית
(שהצליח להשיג לאחר מהאיש אישור לעניין זה עובר לשיבת ההוכחות האחרונה), הסכום
לו הוא זכאי עומד על 30,048 ₪. לגבי מועד הפירעון מצויין "ניתן למשוך".
עיון בתלושי השכר שהמציא האיש ביום 31.3.20 מעלה כי מדי חודש מועבר לקופת הפנסיה
סכום בגובה 480 ₪ לחודש. לא ברור מה המועד בו נוצרה קרן פנסיה זו, האם בעת החיים
המשותפים או מאוחר יותר. הואיל ולא הופיע בשאלתא שהפנה המומחה, יש להניח כי
מדובר בזכויות שנצברו במועד מאוחר לתקופת החיים המשותפים.

65. **איזון הזכויות** שצברו הצדדים בתקופת החיים המשותפים ייעשה, איפוא, ביחס לכל זכות
במועד גמילתה, באמצעות פסיקתאות שייחתמו על פי החוק לחלוקת חסכון פנסיוני,
התשע"ד – 2014.

שאלה שלישית – דמי המזונות

66. כאשר ניתן פסק הדין הקודם ואף כאשר ניתן פסק הדין של בית המשפט המחוזי, הלכת
בע"מ 919/15 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו, 19.7.17) טרם באה לעולם. פסק הדין בעניינו
זה ניתן ביום 5.11.15 ותחולתו אינה רטרואקטיבית, כפי שנקבע בע"מ 9204/18 פלוני נ'
פלונית (פורסם בנבו, 30/3/20). לפיכך, יש לחלק בין שתי תקופות:

לגבי התקופה שמיום הגשת התביעה ועד ליום 19.7.17 ייקבעו דמי המזונות על פי ההלכה
הקודמת, אשר לפיה האב מחוייב במזונות ילדיו חיוב אבסולוטי גם מעל גיל 6;
לגבי התקופה שמיום 20.7.17 ואילך ייקבעו דמי מזונות על פי ההלכה החדשה, לפיה החיוב
האבסולוטי יחול עד גיל 6 בלבד ומעבר לכך יחול חיוב מדין צדקה, במסגרתו יובאו בחשבון
צרכי הקטין, לאור היחס בין יכולותיהם הכלכליות של ההורים והיקף זמני השהות עימם.

עוד נפסק כי לשם כך יש לערוך האיזון הנדרש ביחס לכל משפחה, מבלי לערוך תחשיב
דווקני ודקדקני כפי שנפסק בעמ"ש (מחוזי מרכז) 11623-07-17 פלוני נ' פלונית (פורסם
בנבו). **להן יובאו הנתונים הצריכים לעניין לגבי ההורים והילדים, על ציר הזמן.**

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

67. **האיש, אבי הילדים**, עובד בחוות החקלאית, כידוע. האשה טוענת כי הוא מנהל החווה בפועל בעוד האיש טוען כי אביו מנהל את החווה והוא אחראי על הפועלים. שכרו הממוצע עומד על 6,875 ₪ נטו לחודש, על פי תלושי שכר לחדשים 1/19-2/20. בעת ניהול ההליך הקודם הסכום שצויין בתלושי השכר השלו עמד על 3,000 ₪ לחודש, לכאורה, האיש הוא עובד שכיר בחוות החקלאית. הלכה למעשה, יש להניח כי מדי חודש מקבל תשלומים משמעותיים הרשומים על שם אביו, כך שהכנסתו הכוללת מגיעה ל-10,000 ₪ לחודש. באשר להוצאותיו: בגין המדור ואחזקתו נראה כי אינו משלם דבר, כפי שעולה מהחלטת בית המשפט המחוזי בהליך פשיטת הרגל. אפשר כי חוות החקלאית מספקת זאת. הוצאות המחיה הבסיסיות הנדרשות לה יועמדו על 2,000 ₪ לחודש. לאיש חובות רבים בעטיים מנהל הליך פשיטת רגל, אך לא המציא נתונים בעניין זה. עיון בפרוטוקול הדיון האחרון שנערך בהליך הפש"ר מעלה כי עליו לשלם מדי חודש 2,000 ₪ לקופת הכינוס. מכאן כי הכנסתו הפנויה עומדת על 6,000 ₪ לחודש.

68. **האשה, אם הילדים**, עובדת כרכזת חינוך מיוחד במועצה אזורית חוף אשקלון. שכרה הממוצע עומד על כ-7,250 ₪ נטו לחודש, על פי תלושי שכר לחדשים 12/19-4/20. באשר להוצאותיה: הוצאות המחיה הבסיסיות הנדרשות לה יועמדו על 2,000 ₪. האם שוכרת דירה במושב בסך 3,500 ₪ לחודש ואינה מקבלת סיוע בשכר דירה. הוצאות אחזקת המדור עומדות על 1,250 ₪ לחודש בגין הרכיבים הבאים: ועד בית 513 ₪, מים 165 ₪, חשמל 350 ₪, גז 73 ₪, כבלים 260 ₪, אינטרנט 37 ₪, בזק 113 ₪. נמצא כי כלל הוצאות המדור ואחזקתו עומדות על כ- 5,010 ₪ לחודש. הואיל ולצדדים ארבעה ילדים, אשר חלקם היחסי בהוצאות המדור ואחזקתו משתנה מעת לעת, ניתן לקבוע כי ככלל, האב נדרש לשאת במחצית התשלום בכעוד המחצית השנייה, בגובה 2,500 ₪ לחודש, מוטלת על האם. נמצא כי הכנסתה הפנויה עומדת על כ- 2,750 ₪ לחודש.

69. **באשר לרכוש**, הרכוש המשותף לשני הצדדים הוא מחצית חוות החקלאית, אשר ערכה עומד על כ- 230,000 ₪ כפי שצויין לעיל. הזכויות הפנסיוניות אף הן שוות כפי שנקבע לעיל.

70. **היחס בין הכנסותיהם הפנויות של ההורים, לאור האמור, הוא כ- 70% לאב ו- 30% לאם**.

71. **באשר לצרכי הילדים:**

כפי שצויין בהליך הקודם, מדובר בארבעה ילדים: הבן הבכור שנולד ביום 7.10.99, הבן השני שנולד ביום 14.5.02, הבן השלישי שנולד ביום 27.11.03, ובת איה הזקונים שנולדה ביום 17.7.09.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

דמי המחיה, בשים לב לכך שמדובר בארבעה ילדים, יועמדו על 1,300 ₪ לחודש לכל ילד, כפי שנפסק לאחרונה בבע"מ 4484/16 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו, 5/7/16);

דמי החינוך יועמדו על 100 ₪ לחודש לכל ילד, בהתאם לנדרש במסגרות הציבוריות; חלקו של כל ילד בדמי אחזקת המדור באחזקת המדור יועמד על 625 ₪ לחודש; מכאן כי הסכום הכולל הוא 2,025 ₪ לילד, היינו 8,100 ₪ לארבעתם.

72. בהתייחס למשמורת ולזמני השהות:

ממועד פתיחת ההליכים ביום 8.7.10 ועד הגיע הבן הבכור לגיל 18 ביום 7.10.17, נמצאו ארבעת הילדים במשמורת האם, כאשר זמני השהות עם האב התקיימו אחת לשבוע אחר הצהריים ובשבתות אחת לשבועיים; בתקופה שמיום 8.10.17 ועד 31.3.20 (מועד התביעה להעברת משמורת) נמצאו שלושה מהילדים במשמורת האם, כאשר זמני השהות אצל האב התקיימו באותה מתכונת; בתקופה שמיום 1.4.20 ועד 30.8.20 (מועד מעבר הבן השני למשמורת האב), שני הילדים הצעירים נשארו במשמורת האם, כאשר זמני השהות אצל האב נותרו באותה מתכונת; בתקופה שמיום 1.9.20 ואילך, עבר גם הבן השלישי למשמורת האב, ורק הבת הצעירה איה נותרה במשמורת האם, כאשר זמני השהות עם האב מתקיימים באותה מתכונת.

היקף זמני השהות (אחת לשבוע בשעות אחר הצהריים ובשבתות אחת לשבועיים) אינו מצדיק הפחתה של זמני השהות, הואיל ואין מדובר בחמישה ימי הורות מלאים בשבועיים, כפי שהמליצה ועדת שיפמן, אליה מפנה כב' השופט פוגלמן בבע"מ 919/15.

73. לאור דברים אלה, ונוכח מועד תחולת הלכת בע"מ 919/15, יש לקבוע כי עד לאותו מועד היקף החיוב של האב הוא אבסולוטי, ומאותו מועד ואילך היקף החיוב הוא 70%, ביחס לילדים אשר אותה עת נמצאים במשמורת האם.

74. נוכח האמור לעיל בגין דמי המזונות השוטפים היקף החיוב הוא כדלקמן:

מיום פתיחת ההליכים בשנת 2010 ועד 19.7.17 (בע"מ 919/15) נמצאו ארבעת הילדים במשמורת האם ולכן על האב לשאת במלוא מזונותיהם בגובה 8,100 ₪ לחודש.

מיום 20.7.17 ועד 8.10.18 (מועד הגיעו של הבן הבכור לגיל 18) נמצאו ארבעת הילדים במשמורת האם ועל האב לשלם בגין תקופה זו 70% מצרכיהם, היינו 5,670 ₪ לחודש.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

מיום 8.10.17 ועד 31.3.20 (הגשת התביעה למעבר המשמורת) היו שלושה קטינים
במשמורתה, ועל האב לשלם בגין תקופה זו 70% מתוך 6,075 ₪, שהם 4,252 ₪ לחודש ;

מיום 1.4.20 ועד 30.8.20 (מעבר הבן השני למשמורת האב) היו שני קטינים במשמורתה,
ועל האב לשלם בגין תקופה זו 70% מתוך 4,050 ₪, שהם 2,835 ₪ לחודש ;

מיום 1.9.20 ואילך (מעבר הבן השלישי לאב) נותרה הבת איה במשמורת האם ועל האב
לשלם בגין מזונותיה 70% מתוך 2,025 ₪, שהם 1,420 ₪ לחודש.

75. תשלומים אלה יבוצעו עבור כל אחד מהילדים עד הגיעו לגיל 18 או סיום לימודיו בבית
הספר התיכון, לפי המאוחר. בעת השירות הצבאי ישלם 1/3 מהסכום שהיה עליו לשלם עד
לאותו מועד, ישירות לילד.

76. התשלומים יישאו הפרשי למדד שפורסם ביום 8.7.10 שיעודכנו אחת לשלושה חדשים, ללא
חיוב רטרואקטיבי. תשלומים שלא יבוצעו במועד יישאו ריבית נוסף על הפרשי ההצמדה.

77. הוצאות רפואיות חריגות והוצאות חינוך חריגות, ישולמו על ידי ההורים שווה בשווה.

סוף דבר, התוצאה היא כדלקמן:

א. חלקה של התובעת בחוות החקלאית עומד על 230,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה למדד
מיום 15.3.18, כאמור בסעיף 62 לפסק הדין.

ב. הזכויות הסוציאליות יחולקו שווה בשווה, באופן האמור בסעיף 65 לפסק הדין.

ג. היקף חיובו של הנתבע במזונות הקטינים הוא כאמור בסעיפים 75-77 לפסק הדין.

ד. התשלום שקיבלה התובעת בעבר בגובה 403,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה מיום 15.3.18,
יקוזז מהחיובים דלעיל.

ה. באשר להוצאות, בגין התנהלות הנתבע בכל הנוגע להמצאת המסמכים אשר לא הוגשו
במועד ואילצו עדכונים רבים מטעם המומחה, יישא בהוצאות התובעת בגובה 30,000 ₪.

ו. כלל התשלומים יבוצעו תוך 30 יום ממועד קבלת פסק הדין.

בכך נסתיים בירור ההליך ועל כן ייסגר התיק.

בית משפט לענייני משפחה באשדוד

תמ"ש 6121-12-16 האשה נ' האיש והוריו

1

2

3

ניתן ביום כ"ח כסלו תשפ"א, 14 דצמבר 2020 (לאחר צאת השבת) בהעדר הצדדים.

מותר לפרסום בהשמטת פרטים מזהים.

4

ענת אלפסי, שופטת